

WŁADYSŁAW SZLENGEL

Piękna niedziela

WŁADYSŁAW SZLENGEL
CO CZYTAŁEM UMARŁYM

Piękna niedziela

I znowu rojna jest ulica,
znów na spacerek idzie snob,
kiedy w niedzielę po południu
praca zakończy się dla szop¹ —

Znów się malują siusiumajtki
z placówek², gminy³ itd.,
ulicą idą znów parami,
z panami w czapkach de pache⁴ —

¹*szop* — niemieckie przedsiębiorstwo produkcyjne w getcie; praca w szopie dawała mieszkańcom getta dodatkowe uprawnienia, m.in. legalizację zamieszkania i dostęp do kartek żywnościowych. [przypis edytorski]

²*placówka* — miejsce pracy Żydów znajdujące się poza terenem getta. [przypis edytorski]

³*Gmina* — potoczne określenie Rady Żydowskiej, reprezentującej mieszkańców getta przed władzami okupacyjnymi. [przypis edytorski]

⁴*de pache* — pod pachę, pod rękę (zwrot pseudofrancuski). [przypis edytorski]

Gwoździe⁵ werkszucom⁶ na ulicach
rzucają nonszalanckie: Cześć,
nowe wcielenie subiekcików⁷,
bo miesiąc mają już co jeść —

Już miesiąc cicho, bez blokady,
już znowu życie ma więc sens,
już kwitnie karmin w twarzy bladej
i rzuca cienie tusz do rzęs —

Ach, jaka piękna jest niedziela,
jak się do srajki śmieje szatz⁸,
idą ulicą, którą niedawno
piątkami szli na Umschlagplatz⁹...

⁵*gwoździe* — prawdop. wyżsi rangą funkcjonariusze policji („gwoźdź” = gwiazdka). [przypis edytorski]

⁶*werkszuc* — członek straży fabrycznej (niem. *Werkschutz*), pełniącej funkcje policyjne w szopach, czyli w pracujących dla Niemców przedsiębiorstwach na terenie getta. [przypis edytorski]

⁷*subiekt* (daw.) — sprzedawca w sklepie. [przypis edytorski]

⁸*szatz* (niem. a jidisz) — ukochany (używa się podobnie jak polskiego „skarbie”). [przypis edytorski]

⁹*Umschlagplatz* (niem.) — plac przeładunkowy, usytuowany przy skrzyżowaniu ul. Stawki i Dzikiej; początkowo służył wymianie towarów między gettem a światem zewnętrznym, później gromadzono na nim ludzi wywożonych do Treblinki. [przypis edytorski]

Już to, co było, jest Historią,
— a mamy nie ma... no, to pech,
jak kwiaty blade na cmentarzu,
wykwita w bramach młody śmiech

I młode piersi dyszą: żyję,
i znów o jutrze serce śni —
Rzymianie mówią: *Carpe diem*¹⁰...
Francuzi mówią: *C'est la vie*¹¹...

¹⁰*Carpe diem* (łac.) — chwytaj dzień, przen.: używaj życia (z Horacego). [przypis edytorski]

¹¹*C'est la vie* (fr.) — to jest życie. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony:
<http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/szlengel-piekna-niedziela/>

Tekst opracowany na podstawie: Władysław Szlengel, Co czytałem umarłym, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1979.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Publikacja sfinansowana ze środków pozostałych ze zbiorów, które nie zakończyły się sukcesem.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Agnieszka Tulicka, Aleksandra Kopeć, Paulina Choromańska, Paweł Koziół.

Okładka na podstawie: Late Night, Georgie Pauwels@Flickr, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przeznacz również na konto Państwowego Instytutu Wydawniczego Fundacji.